

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vypořádání společného jmění manželů

Vypořádání společného jmění manželů je upraveno v §§ 149 až 150 občanského zákoníku (dále jen zákon). Tyto ustanovení jsou prakticky beze změny převzata z bezpodílového spoluvlastnictví manželů a v podstatě zachovávají kritéria a pravidla užívaná pro vypořádání majetkového společenství manželů dosavadní právní úpravou.

Vypořádání společného jmění manželů je upraveno v §§ 149 až 150 občanského zákoníku (dále jen zákon). Tyto ustanovení jsou prakticky beze změny převzata z bezpodílového spoluvlastnictví manželů a v podstatě zachovávají kritéria a pravidla užívaná pro vypořádání majetkového společenství manželů dosavadní právní úpravou.

Vypořádání je založeno na základní právní domněnce, že podíly manželů na majetku patřící do jejich společného jmění jsou v zásadě stejné, což samozřejmě platí jak pro majetek tak pro jejich společné závazky. Uplatňuje se zde tedy paritní princip. V praxi není vyloučeno, že nastane situace, kdy v době trvání společného jmění manželů je z něj vynaložena určitá část na majetek náležející do výlučného vlastnictví jednoho z manželů. Pokud k tomuto opravdu dojde je nutno uplatnit zákonný vypořádací princip, který je uveden v § 149 odst. 2 zákona. Podle něj platí, že každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek. Jestliže tedy bylo z majetku ve společném jmění manželů něco vynaloženo na nákup výlučného majetku jednoho z manželů, má tento druhý manžel při vypořádání právo na náhradu toho, o čem bylo společné jmění manželů zkráceno ve prospěch vlastního majetku druhého manžela. V tomto případě však nejde o právo na náhradu majetkové hodnoty v plné výši, o kterou byl zkrácen majetek ve společném jmění, ale jedná se o náhradu vynaložené částky, tedy částky zmenšené a to poloviční.

Tento vypořádací závěr lze dovodit z toho, že při vypořádávání společného jmění se vychází z principu parity, že jsou tedy podíly obou manželů na majetku, který spadá do společného jmění manželů, stejné. Tento princip je modifikován pouze některými demonstrativně v zákoně uvedenými odchylkami, kterými se zákonodárce snažil zajistit spravedlnost v konkrétních případech, kdy obecní paritní princip nepostačuje. Dochází tak k prolínání obecného legálního principu parity se zákonem umožněnými odchylkami a vypořádáním společného majetku tak, že je nahrazeno to, co bylo vynaloženo na výlučný majetek jednoho z manželů.

Pro provedení vypořádání společného jmění manželů má závažný dopad odstavec 3 § 149 zákona, který označuje výjimky z principu rovných podílů při vypořádání. Uvádí, že při vypořádání se přihlédně především k potřebám nezletilých dětí, k tomu jak se každý z manželů staral o rodinu, a k tomu jak se zasloužil o nabytí a udržení společného jmění. Při určení míry přičinění je třeba vzít též zřetel k péči o děti a k obstarávání společné domácnosti.

Při formulaci tohoto ustanovení zřejmě zákonodárce vycházel z potřeby poskytnout při vypořádávání majetku manželů zvýšenou ochranu jejich nezletilým dětem a to tak, že přihlíží k jejich potřebám. I když se při rozhodování bude s největší pravděpodobností přihlížet pouze ke skutečným potřebám, které děti mají v době rozhodování soudu a ne k jejich dlouhodobějším potřebám a zájmům, lze tuto ochranu považovat za dostatečnou.

Zákonodárce také přihlédl k zásluhám každého z manželů v péči o rodinu, děti, domácnost, a tak poskytuje soudům možnost, aby při rozhodování neopomínaly a nepodceňovaly tyto skutečnosti a uvědomily si, jak je důležité náležitě ocenit práci manžela, který sice velkou měrou nepřispívá k rozšíření společného majetku, ale vykonává práci srovnatelně záslužnou.

Principy vypořádání společného jmění manželů uvedené v § 149 odst. 2 a 3 zákona se použijí také na ustanovení § 143a odst. 1 zákona podle kterého manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah společného jmění. Je logické, že pokud k tomuto dojde, je nutné majetek vypořádat. Dále se zmiňovaná ustanovení vztahují i na § 148 odst.1 zákona, který zakotvuje možnost soudu ze závažných důvodů na návrh některého z manželů zúžit společné jmění až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti. Po tomto zúžení je také samozřejmě nutné zbylý majetek vypořádat.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)